

‘Not everybody does it, but everybody should’

Samenwerken in tijden van covid-19*

Janine Janssen

Dit PS van een redacteur schrijf ik terwijl velen onder ons zich in thuisquarantaine bevinden naar aanleiding van de covid-19-pandemie. Om toch enigszins fit te blijven doe ik elke dag wat lichamelijke oefeningen op muziek. Onlangs nestelde de oorworm *I want your sex* uit 1987 van wijlen George Michael zich in mijn brein tijdens een trainingssessie. Gelukkig niet het hele deuntje, maar vooral een regel: ‘Not everybody does it, but everybody should’. Terwijl ik op mijn yogamat kronkelde, associeerde ik dat regeltje echter niet spontaan met ‘de daad’, maar met het onderwerp van dit themanummer: samenwerken. Want als op dit moment iets belangrijk is om de crisis het hoofd te bieden, dan is het wel samenwerking.

Waarom is dat juist nu zo nodig? Wie de complexiteit van geweld in intieme relaties in ogenschouw neemt, ziet tal van factoren een rol spelen bij het ontstaan en voortbestaan van dit geweld. Op individueel niveau kunnen bijvoorbeeld gezondheidsproblemen, psychologische factoren en materiële zorgen over huisvesting, inkomen en schulden een rol spelen. Op gezinsniveau kunnen opvoedproblemen en beperkte vaardigheden op het gebied van communicatie en om met conflicten om te gaan voor ellende zorgen. Op maatschappelijk niveau spelen zaken als de economie, de woningmarkt en de toegankelijkheid van de veiligheidszorg een belangrijke rol. Van professionals die op het gebied van huiselijk geweld betrokken zijn met raad en daad bijstaan, kan niet verwacht worden dat zij tot in de puntjes ingevoerd zijn in de schuldhulpverlening én in psychiatrische ziektebeelden, of dat zij alles weten van de omgang van mensen met een licht verstandelijke beperking én van verslavingszorg. De praktijk laat zien dat er niet alleen behoefte is aan generalisten, maar dat ook specialistische kennis essentieel is. Dat is een belangrijke reden om samen te werken en zo kennis te bundelen. Het akelige is echter dat het microscopisch kleine coronavirus een immense invloed heeft op al die factoren die het ontstaan en voortbestaan van geweld in intieme relaties beïnvloeden en de complexiteit van de geweldsproblematiek enorm doen toenemen: de economie is ontwricht, met als gevolg dat velen financiële zorgen hebben, en we hebben nog nooit zolang thuis op elkaars lip gezeten. In mijn omgeving zie ik

* Prof. dr. Janine Janssen is hoofd onderzoek van het Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld van de Nationale Politie, lector Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties aan Avans Hogeschool, bijzonder hoogleraar Rechtsantropologie aan de Open Universiteit en voorzitter van de redactie van *PROCES*.

ook bij mensen van wie ik altijd de indruk had dat ze stabiele liefdes- en gezinsrelaties hadden, de stress toenemen. En voorlopig is het einde nog niet in zicht.¹ Naast die toegenomen complexiteit van de geweldsproblematiek in intieme sferen, en dus van de behoefte aan met elkaar samenwerkende deskundigen, doet zich nog een ander probleem voor. Niet alleen betrokkenen bij huiselijk geweld zitten nu thuis, hetzelfde geldt ook voor een deel van de professionals in de veiligheidszorg. Via moderne communicatiemiddelen wordt er van alles ondernomen om contacten met gezinnen die al in beeld waren in stand te houden en worden mensen die nu in de problemen komen en nog niet bij instanties bekend zijn, vooral opgeroepen om zich te melden. Ook zoeken professionals elkaar nu via ICT-contact op, want het besef van wederzijdse afhankelijkheid is er wel. Maar het elkaar in de fysieke ruimte treffen en het met elkaar bij de koffie overleggen worden wel node gemist.² Hoewel het is toe te juichen dat we nu massaal de voordelen van online vergaderen en contact leggen ontdekken, kan dat de fysieke nabijheid ook tussen collega's nooit volledig vervangen. In de praktijk zie ik dat velen dan ook zoekende zijn naar goede vormen om niet alleen contacten met burgers maar ook met medeprofessionals goed gestalte te geven. Want samenwerking begint natuurlijk met contact. Het is nu zaak om ons vooral niet te laten ontmoedigen. Dit is nieuw voor ons allemaal en al doende zullen we onze weg uit deze crisis moeten vinden. George Michael wist dat overigens meer dan dertig jaar geleden al, zo blijkt uit de openingszin van zijn jarentachtigtit: *There's things that you guess. And there are things that you know.*

- 1 J. Janssen, 'Het virus maakt van de ander redder en risicodragers tegelijk', NRC 16 maart 2020, www.nrc.nl/nieuws/2020/03/16/het-virus-maakt-van-de-ander-redder-en-risicodragers-tegelijk-a3993891.
- 2 J. Janssen, 'Wie nu moet thuisblijven in de ggz heeft het extra zwaar', NRC 20 maart 2020, www.nrc.nl/nieuws/2020/03/20/wie-nu-moet-thuisblijven-in-de-ggz-heeft-het-extra-zwaar-a3994433; J. Janssen, 'Ook de plegers van huiselijk geweld verdient aandacht', *BN De Stem* 15 april 2020, <https://krant.bndestem.nl/titles/bndestem/7128/publications/10973/articles/1120267/34/1>.